

ZBOGOM STRAHU OD »OTMICE«

Nakon početka radova na palači, strah Lošinjana da će im netko »oteti« Apoksiomena, konačno bi trebao nestati

ATLET SE VRAĆA KUĆI USPIJU LI ZBOG NEVREMENA DOĆI IZVODAČI, DANAS ĆE BITI VELIKI DAN ZA MALI LOŠINJ

Danas ugovor o izgradnji Muzeja Apoksiomena

Predstavnici GP-a Radnik iz Križevaca u podne bi u vijećnici trebali potpisati ugovor o rekonstrukciji Palače Kvarner, gdje će trajno biti izložen najznačajniji hrvatski arheološki nalaz, kip koji je u podmorju kod Lošinja ležao više od 2.000 godina

Ira CUPAĆ MARKOVIĆ

MALI LOŠINJ ► Ako vremenski uvjeti dozvole, odnosno budu li vozili trajekti te predstavnici tvrtke izvodača radova, GP Radnika iz Križevaca, danas uspiju doći na otok, u podne će u gradskoj vijećnici biti potpisani ugovor o izvođenju radova na rekonstrukciji Palače Kvarner, budućeg muzeja u kojem će biti trajno izložen najznačajniji hrvatski arheološki nalaz svih vremena, Apoksiomen, antički brončani kip svjetskog značaja. Početak rekonstrukcije na čekanju je godinama, budući je palača još 2002. odredena za Muzej Apoksiomenu, a 2007. godine muzej-ska vijeća Ministarstva kulture donijela s odluku da će uopravo Mali Lošinj biti mjesto njegova stalnog postava. Stoga je potpisivanje ovog ugovora velik dan za Mali Lošinj, a svi se nadaju da će formiranje Muzeja Apoksiomen označiti početak nove ere kulturnog turizma na otoku, čiji će pokretač biti uopravo »dar mora«.

Antičko remek-djelo

Podsjećamo, Apoksiomena je iz mora, 27. travnja 1999. izvadio četraest ronilaca ekipa Ministarstva kulture, Specijalne policije, lošinske tvrtke Submar i tehničkog osoblja, pod vodstvom Marijana Orlića, tadašnjeg načelnika Odjela za zaštitu arheološke baštine Ministarstva kulture. U akciji istraživanja lokaliteta i vadenja kipa sudjelovali su znanstvenici iz pet zemalja. Brončani kip, 1,92 metra visok i težak 300 kilograma, na dubini od 45 metara, ležao je u podmorju Velih Orjula, otočica jugoistočno od Lošinja. Slučajno ga je ot-

bit će čeličnim nosaćima ovešena na kamene zidove kao da lebdi iznad prizemlja. U njenom središtu, kroz dvije etaže, statua će biti smještena u staklenoj kapsuli, radi optimalnih mikroklimatskih uvjeta. Do etaže s kipom dolaziće se posebnom cijevi, koja će poslužiti za »čišćenje« od vanjskih utjecaja i pojaci doživljaj susreta s Apoksiomonom. U sobi periskopa gosti će iz specifične perspektive prvi put vidjeti kip obasjan snopovima jarkog svjetla, a izložba će završavati na krovu palače s pogledom na riju i malošinsku uvalu.

Kip Apoksiomena trenutačno je izložen u Muzeju Mimara

NOVA ERA
Lošinjani se nadaju da će muzej označiti početak nove ere kulturnog turizma na otoku, čiji će pokretač biti uopravo »dar mora«

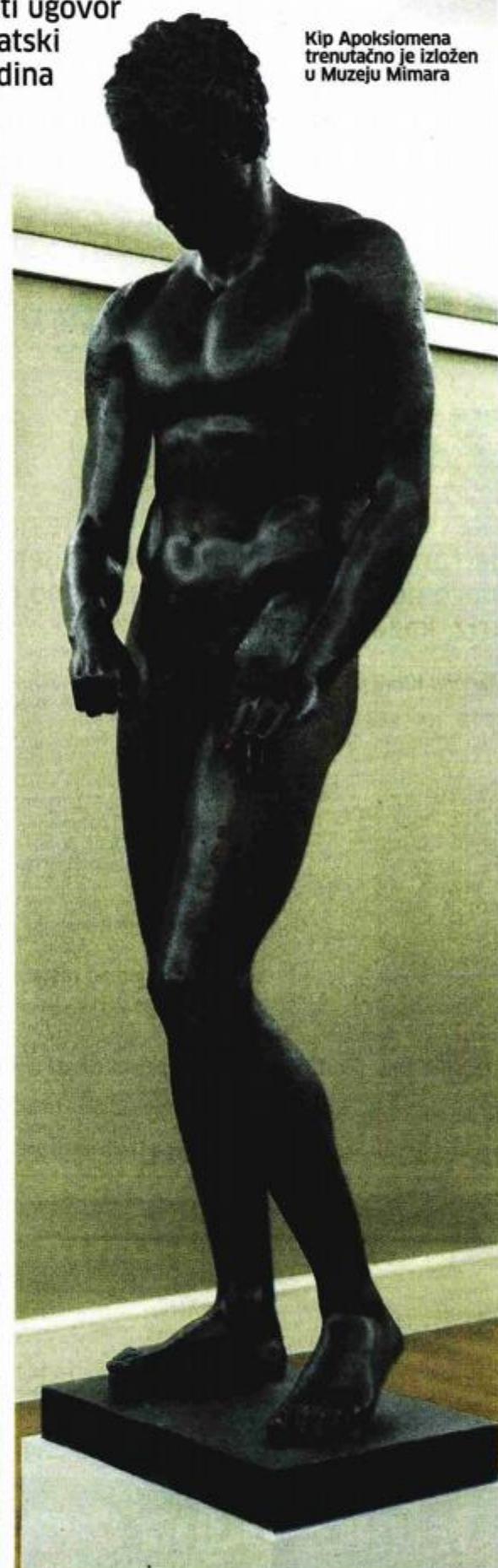
medunarodnu dimenziju, a u različitim fazama uz hrvatske, uključivale su se stručnjaci iz Belgije, Velike Britanije, Italije, Austrije, Njemačke i SAD-a. U traženju odgovora o tajnama kipa, koristila se najsvremenija tehnologija, a pretraženo je čak 50 tisuća metara četvornih. Kad je pronađen, cijeli kip je bio prekriven debelim slojem inkrusta-

cije – naslaga, a do polovine je bio ispunjen pijeskom i morskim sedimentom. Preduvjet restauratorskih radova bila je desalinizacija.

Trogodišnje odsoljavanje

Apoksiomen se u bazenu sa slatkim vodom odsoljavao do listopada 2000., kada su krenuli konzervatorsko-restauratorski radovi. Izvedeni su u Hrvatskom restaturatorskom zavodu u Zagrebu, a vodio ih je restaturator Giuliano Tordi, u suradnji s Antoniom Šerbetićem, voditeljem radionice za metal Hrvatskog restaturatorskog zavoda. Čišćenje kipa radeno je u posebno konstruiranom šesterokutnom kavezu, koji je »držao« kip. Naslage su se uklanjale isključivo mehanički, bez primjene kemikalijkih sredstava i trajalo je gotovo tri godine.

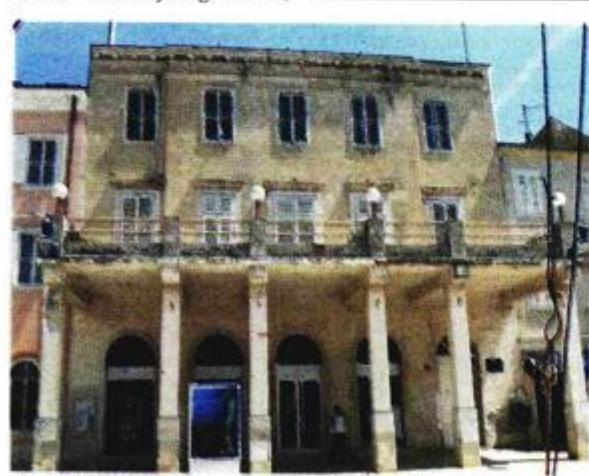
Da su konzervatorsko-restauratorski radovi odradeni po najvišim standardima struke, potvrdilo je europsko priznanje 2007. godine, kada je u konkurenciji 158 prijava iz 32 zemalja, uopravo Apoksiomen dobio medalju Europske unije za kulturnu baštinu za drugo mjesto u kategoriji Konzerviranje-restauriranje umjetnina, a koju dodjeljuju Europska komisija i paneuropska federacija za kulturnu baštinu Europa Nostra. Iste te godine, u listopadu, Mujejsko vijeće i Vijeće za kulturna dobra RH, donijelo je odluku da će statua trajno biti izložena u Malom Lošinju. Međutim i nakon te odluke, u protekle četiri godine često se povlačilo pitanje da li će se to i dogoditi, a posljednji je strah otočana da bi ga unatoč praksi da artefakt буде trajno izložen na mjestu njegova pronalaska, ipak netko mogao »oteti«. Ta bi se bojazan, nakon potpisivanja ugovora i početka radova na rekonstrukciji Palače Kvarner, konačno trebala i potpuno otkloniti.

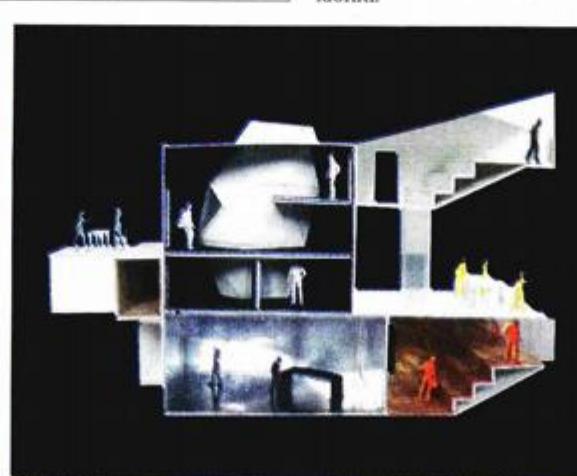
D. JELINEK

Brojne teorije o potonuću

Kako je Apoksiomen završio na dnu mora prije dvije tisuće godina, nema odgovora. Istraživanje nije potvrdilo tragove brodoloma, iz čega se zaključuje da statua nije potonula skupa s brodom kojim je prevožena. Jedna od pretpostavki je da se posada na tom mjestu pokušala usidriti i zaštititi od snažnih udara bure. Moguće je da je kip zbog nevremena ispašao s broda. Jedna od varijanti je i da je kip bačen u more kako bi se smanjio teret i tako spasio brod. Govori se i o mogućnosti da je kip poslužio kao treće sidro kojega je, nakon što je brod zahvaćen nevremenom izgubio prva dva, možda posada upotrijebila s nadom u spas. Po dosadašnjim istraživanjima, može se pretpostaviti da je kip bio teret rimskog broda, koji je plovio na sjever prema nekom od velikih gradova, primjerice Akvileji, Ravenni ili Puli, ili nekoj sredini izvan grada, poput raskošne vile na Velom Brijunu.

Nakon potpisivanja ugovora kreće 12 milijuna kuna »teška« preobrazba Palače Kvarner u Muzej Apoksiomena

Unutar zidova Palače Kvarner bit će ubačen svojevrsni arhitektonski umetak, u kojemu će biti smješten antički kip

Zasad u Muzeju Mimara

Apoksiomen je javnosti prvi put predstavljen na izložbi u Arheološkom muzeju u Zagrebu u svibnju 2006., nakon čega je bio izložen u nekoliko hrvatskih gradova, Rijeci, Zadru, Osječku, Dubrovniku, Splitu, te u inozemstvu, Ljubljani i Firenziji, a trenutno se može razgledati u zagrebačkom Muzeju Mimara.